

FUNDACJA WSPIERANIA
INICJATYW EKOLOGICZNYCH
FOUNDATION FOR THE SUPPORT
OF ECOLOGICAL INITIATIVES
31-121 Kraków, ul. Czysta 17/4, tel./fax: 48/12/631 57 31, 631 57 32
konto/acct.: Krakowski Bank Spółdzielczy, Rynek Kleparski 8, 31-150 Kraków
nr: 25 85910007 0021 0052 2414 0001
e-mail: biuro@fwie.eco.pl, <http://www.fwie.eco.pl>
KRS 0000060308, regon 350524261, NIP 676-10-21-929

Wojewoda Dolnośląski

Plac Powstańców Warszawy 1

50-951 Wrocław

Zgłoszenie wystąpienia szkody w środowisku

Na podstawie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U.07.75.493) Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, w związku z wycięciem kilkudziesięciu hektarów lasów łęgowych (kody siedlisk wg załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 91E0, 91F0) – drzew i podszytu na powierzchni ok. 28 ha (na lewostronnym brzegu Odry - na lewym międzywalu - ok. 1000 m powyżej miejscowości Rzeczyce oraz ok. 2000 m powyżej budowanego stopnia wodnego „Malczyce) – w ramach prac prowadzonych przy budowie stopnia wodnego Malczyce bez decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze”, **wnosi o natychmiastowe wszczęcie postępowania w sprawie wydania decyzji nakładającej na inwestora - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą we Wrocławiu (50-950) przy ul. Norwida 34 (jednostkę budżetową Skarbu Państwa) obowiązki przeprowadzenia działań naprawczych w związku z wystąpieniem szkody w środowisku w rozumieniu wskazanej ustawy.**

Jednocześnie w związku z brzmieniem art. 24 ust. 6 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych wnosi o dopuszczenie jej do udziału w wszczętym postępowaniu administracyjnym na prawach strony i załatwienie sprawy **w terminie określonym w art. 35** ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.

Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U.00.98.1071 z późn. zm.). Mając na uwadze walory przyrodnicze zniszczonego obszaru Natura 2000 jednoznacznie trzeba stwierdzić, że zgłoszenie dotyczy szkód w środowisku jako dobru wspólnym.

Warto podkreślić, że zgodnie z art. 24 ust. 5 i 7 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, organ ochrony środowiska postanawia o wszczęciu stosownego postępowania albo też postanowieniem odmawia jego wszczęcia.

Uzasadnienie

Do szkody w środowisku doszło pod koniec drugiej połowy 2007 r. na lewostronnym brzegu Odry (lewe międzywale), ok. 1000 m powyżej miejscowości Rzeczyce oraz ok. 2000 m powyżej budowanego stopnia wodnego „Malczyce” na rzece Odrze. Szkada w środowisku polega na wycięciu kilkudziesięciu hektarów lasów łęgowych (kody siedlisk wg załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 91E0, 91F0) – drzew i podszytu na powierzchni ok. 28 ha na **obszarze Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie” (PLH020018 oraz PLB020008)**. Wyrządzona szkoda w środowisku związana jest pracami prowadzonymi w związku z budową stopnia wodnego „Malczyce”, realizowaną przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (na podstawie projektu spółki Hydroprojekt Sp. z o.o.). Negatywne oddziaływanie obejmować może także inne obszary Natura 2000, co ma znaczenie w kontekście prawdopodobnego wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w rozumieniu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Dla przedmiotowe przedsięwzięcia do dzisiaj nie została wydana o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. *„Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze”*, a co się z tym wiąże nie została przeprowadzona związana z tym rzetelna procedura oceny oddziaływania na środowisko. Pomimo tego, prace związane z budową stopnia wodnego Malczyce są stale realizowane (bez podstawy prawnej), a w ich ramach dokonywane są kolosalne zniszczenia w środowisku przyrodniczym, na które jak dotychczas nie wydano zgody ani w trybie ustawy o ochronie przyrody, ani w trybie ustawy - Prawo ochrony środowiska.

Takie działania i ich skutki nie tylko powinny zostać poddane ocenie na podstawie ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, ale także staną się przedmiotem skargi do Komisji Europejskiej, a w jej następstwie postępowania przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w związku z niewywiązywaniem się Państwa Członkowskiego z zobowiązań wspólnotowych w ochronie środowiska. Takie bezprawne działania spowodują także znaczne opóźnienia realizacji przedsięwzięcia i ryzyko utraty pozyskanych środków finansowych Unii Europejskiej.

Przedmiotowa szkoda wystąpiła w granicach obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie (PLH020018 oraz PLB020008) **i nie wynikała z wcześniej zidentyfikowanego negatywnego wpływu** wynikającego z działania podmiotu korzystającego ze środowiska zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa) jest podmiotem korzystającym ze środowiska w rozumieniu art. 6 pkt 9 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, a działalność przez niego prawdopodobnie prowadzona wywołała szkodę w środowisku, spowodowaną przez inną działalność niż stwarzającą ryzyko szkody w środowisku - bowiem dotyczy ona gatunków chronionych i chronionych siedlisk przyrodniczych oraz wystąpiła z jego winy (w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy w związku z art. 6 pkt 11 lit. a).

Z informacji uzyskanych od mieszkańców miejscowości Rzeczycza, przyrodników i działających w sprawie organizacji ekologicznych wynika, że pod koniec 2007 r. zostało wycięte kilkadziesiąt hektarów lasów łęgowych (kody siedlisk wg załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 91E0, 91F0) na terenie obszaru Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie” (PLH020018 oraz PLB020008), na powierzchni ok. 28 ha. Były to chronione siedliska przyrodnicze, bowiem z jednej strony objęte były jedną z form ochrony – ustanowiony obszar ochrony Natura 2000 (krzyżujące się: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków i Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk), z drugiej zaś jako siedliska oraz miejsca rozrodu gatunków chronionych (także

miejsca lęgu, pierzenia i zimowania ptaków wędrownych) w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody i rozporządzeń wykonawczych.

Inwestor mając świadomość toczącego się od 2006 r. postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. „Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze” i obowiązku wstrzymania prac, prawdopodobnie dalej je prowadził, realizując zasadę faktów dokonanych, w celu uniknięcia ograniczeń i dodatkowych kosztów (działania kompensacyjne), które mogłyby zostać na niego nałożone w decyzji środowiskowej. **Miał więc on prawdopodobnie świadomość szkodliwego skutku swego działania dla ochrony środowiska (wycięcia połaci łągów prawnie chronionych) i przewidywał jego nastąpienie, co więcej celowo (w kontekście przyspieszenia inwestycji wbrew istniejącym procedurom prawnym także na poziomie Wspólnoty Europejskiej) do tego skutku zmierzał.** Pozwala to na przypisanie podmiotowi korzystającemu ze środowiska winy i jednocześnie ustalenie związku przyczynowego między jego działalnością, a wystąpieniem szkody w środowisku. Negatywny wpływ na chronione siedliska przyrodnicze został przedstawiony w przygotowanym w maju 2008 r. Raporcie oddziaływania inwestycji stopień wodny Malczyce na rzece Odrze na obszary Natura 2000 oraz gatunki chronione, ich siedliska i siedliska przyrodnicze. Wskazano tam negatywne skutki realizacji inwestycji – m. in.: zniszczenia kilkudziesięciu ha łągów dębowo-wiązowo-jesionowych i możliwości kompensacji takich działań. Prawdopodobnie wcześniejsze jednak działania inwestora wbrew obowiązującym procedurom prawnym miało pozwolić mu na uniknięcie konieczności realizacji obowiązków wynikających z decyzji środowiskowej, która zostanie wydana w przyszłości.

Otwarte pozostaje także pytanie: co stało się z pozyskanym w ten sposób drewnem i na jakiej podstawie prawnej oparto takie działania?

Taka działalność podmiotu korzystającego ze środowiska spowodowała bezpośrednio wystąpienie szkody w środowisku - w gatunkach chronionych i chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie i utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków i siedlisk przyrodniczych w stosunku do jego stanu początkowego. Nastąpiła zmiana stanu i funkcji (przede wszystkim zmniejszenie przydatności chronionych siedlisk przyrodniczych dla innych elementów ekosystemu) elementów

przyrodniczych powierzchni ziemi, powodująca następujące skutki (w rozumieniu § 5 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku - Dz.U.08.82.501):

- 1) zniszczenie i uszkodzenie chronionych siedlisk przyrodniczych (kody: 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, 91E0 - Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe) w ramach części obszaru Natura 2000 przez jego faktyczną częściową likwidację (wycinkę),
- 2) nastąpiło także pogorszenie stanu i funkcji chronionych siedlisk przyrodniczych na terenie pozostałej części obszaru Natura 2000 Łęgi odrzańskie m.in. przez pogorszenie stanu ochrony gatunków chronionych (przykładowo gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG np.: błotniak stawowy, bielik, bocian biały i czarny, trzmielojad, żuraw, dzięcioł czarny) np.: w związku z poziomem hałasu – płoszeniem zwierząt i zakłócanie rozrodu chronionych gatunków,
- 3) pogorszeniu tworzonej przez siedliska różnorodności krajobrazowej (podwyższenie i obniżenie terenu na lewym brzegu Odry).

Takie zmiany stanu i funkcji elementów przyrodniczych (powierzchni ziemi) mają także wymierny i negatywny skutek dla zdrowia ludzi, co dodatkowo przesądza o wystąpieniu w tej sytuacji szkody w środowisku.

Konieczne jest więc podjęcie odpowiednich działań naprawczych (m.in.: odtworzenia odpowiedniej powierzchni siedlisk przyrodniczych zniszczonych w związku z budową stopnia Malczyce), Stąd też niezbędne wydaje się wszczęcie postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji nakładającej na wskazany powyżej podmiot odpowiedniego obowiązku (w kontekście art. 12 ust. 1 ustawy) podjęcia działań naprawczych, a także poniesienia ich kosztów.

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w związku z art. 20 ust. 1 ustawy wnosi także o nałożenie na Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą we Wrocławiu (jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa) w drodze decyzji obowiązek prowadzenia na

terenie inwestycji i w promieniu 10 km od niej monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Działając w interesie społecznym - kontrowersje związane z przedsięwzięciem i drastyczne zmiany stanu środowiska na obszarze chronionym Natura 2000 Łęgi Odrzańskie, prośby o interwencję mieszkańców, którym bliskie są idee ochrony przyrody, kierowane do Fundacji, troska o losy i późniejsze funkcjonowanie tych chronionych obszarów, konieczność społecznej kontroli nad inwestycjami silnie ingerującymi w środowisko jako dobro wspólne – Fundacja jako organizacja ekologiczna **wnosi o dopuszczenie do udziału w postępowaniu administracyjnym na prawach strony.**

Na przedmiotowym obszarze Natura 2000 występuje przecież co najmniej 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi .Gnieździ się tutaj ok. 100 gatunków ptaków, co czyni ten obszar unikatowym nie tylko w skali krajowej, ale także europejskiej. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łągowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię) i ma istotne znaczenie dla ochrony bioróżnorodności, spełniając rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Działalność w obszarze środowiska naturalnego jest uzasadniona naszymi celami statutowymi - m.in.: „działania na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego”, „udział w postępowaniach administracyjnych dotyczących spraw związanych z ingerencją w środowisko naturalne”, „wpływanie na poprawę stanu środowiska naturalnego Polski i świata”, „występowanie do właściwych - wg kompetencji - władz lokalnych, wojewódzkich i krajowych oraz sądów z wnioskami o zastosowanie środków prowadzących do usunięcia zaistniałego zagrożenia środowiska, zaniechania naruszania środowiska, przywrócenia stanu poprzedniego lub naprawy zaistniałych szkód”.

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych powstała w 1989 r. i działa na terenie całego kraju, w szczególności mając na uwadze problemy Województw: Małopolskiego, Opolskiego, Śląskiego, Dolnośląskiego i Świętokrzyskiego. Jej celami statutowymi są m.in. wpływanie na poprawę stanu środowiska naturalnego Polski i świata, wspieranie społecznych ruchów ekologicznych, działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,

składanie organom administracji wniosków i zastrzeżeń do projektów planów zagospodarowania przestrzennego i do decyzji administracyjnych mających wpływ na środowisko oraz opiniowanie przedsięwzięć z punktu widzenia ich zgodności z interesami ochrony przyrody i zdrowia ludności, udział w postępowaniach administracyjnych dotyczących spraw związanych z ingerencją w środowisko naturalne itp.

W świetle powyższych uwag Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych wnosi o natychmiastowe wszczęcie postępowania administracyjnego, o jakim mowa w osnowie niniejszego wniosku i dopuszczenie jej do niego na prawach strony.

Załączniki:

- 1) statut Fundacji,
- 2) aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego,